

Nowe zasady wjazdu obywateli Rosji na Ukrainę

Marta Jaroszewicz, Jan Strzelecki

1 września wszedł w życie dekret prezydenta Ukrainy implementujący postanowienie Rady Bezpieczeństwa Narodowego i Obrony (RBNiO) o wdrożeniu od 1 stycznia 2018 roku nowych zasad wjazdu cudzoziemców na terytorium Ukrainy. Zgodnie z dekretem zacznie obowiązywać system kontroli biometrycznej, co oznacza, że cudzoziemcy będą musieli wjeżdżać na podstawie dokumentów biometrycznych. Pozostają tu jednak pewne wątpliwości interpretacyjne, czy nowe przepisy będą dotyczyć także cudzoziemców wjeżdżających w ruchu wizowym. Ponadto uaktualniono pojęcie krajów „zwiększonego ryzyka migracyjnego”: do tej kategorii po raz pierwszy zaliczono obywateli Rosji. Obywatele tej kategorii krajów będą musieli meldować się bezpośrednio po przyjeździe. Wobec obywateli Rosji będzie także działać system rejestracji przedwyjazdowej.

Komentarz

- Dekret zmienia przede wszystkim zasady wjazdu obywateli Rosji. Od czasu rosyjskiej interwencji władze ukraińskie rozważały wprowadzenie ograniczeń dla Rosjan ze względu na obawę przed napływem dywersantów i grup przestępczych. Jednak dotychczas obawiały się, że mogłoby to spowodować ograniczenie handlu i kontaktów międzyludzkich, i dotknąć w szczególności wschodnią Ukrainę. Podjęte kroki wpisują się w szerszy kontekst ukraińskich działań mających ograniczyć rosyjskie wpływy, takie jak zamknięcie dostępu do niektórych rosyjskich stron internetowych czy wydalenie rosyjskich dziennikarzy.
- Treść dekretu jest lakoniczna, szczegóły nowego systemu mają być opracowane w najbliższym czasie przez rząd. Wszystko jednak wskazuje, że Kijów jest zdeterminowany, aby je wprowadzić w życie. Będzie to skomplikowana operacja, która wymaga znacznych nakładów finansowych, zakupu sprzętu i przywrócenia zniesionego kilka lat temu systemu rejestracji cudzoziemców. Nie wiadomo, czy uda się ją efektywnie przeprowadzić w tak krótkim czasie. Gdy nowy system zostanie wdrożony, należy się spodziewać znacznego spadku dynamiki ruchu osobowego na granicy ukraińsko-rosyjskiej. Tymczasem kontakty międzyludzkie pomiędzy Ukrainą i Rosją ciągle są bardzo intensywne – według badań Instytutu im. Ilki Kuczerewa aż 40% Ukraińców deklaruje, że ma w Rosji przyjaciół lub krewnych, z którymi utrzymuje stałe kontakty.
- Rosyjskie władze wstrzymały się od oficjalnej reakcji. Natomiast MSZ Białorusi ogłosił, że oczekuje wyjaśnień, czy nowy mechanizm może wpłynąć na ruch bezwizowy obowiązujący w relacjach ukraińsko-białoruskich. Plany Kijowa dotyczące zaostrzenia

zasad wjazdu obywateli rosyjskich były wielokrotnie wcześniej krytykowane przez Moskwę. Szef rosyjskiego MSZ Siergiej Ławrow w czerwcu br. zapowiedział, że w razie wprowadzenia przed Ukrainę wiz dla obywateli rosyjskich Moskwa odpowie analogicznie. W obecnej sytuacji Kreml prawdopodobnie poprzestanie na zastosowaniu środków podobnych do tych wprowadzonych przez stronę ukraińską, ponieważ zaostrezenie zasad przekraczania granicy jest dla Moskwy niekorzystne. Zmniejsza ono atrakcyjność Rosji jako kierunku migracji zarobkowej z Ukrainy, może stwarzać problemy dla zaopatrzenia okupowanych Donbasu i Krymu z terenów kontrolowanych przez Kijów, utrudnia prowadzenie ewentualnych działań dywersyjnych na terenie Ukrainy i długoterminowo będzie prowadzić do dalszego uniezależniania się Ukrainy od Rosji.